

HOZIRGI DAVRDA AXLOQIY MADANIYAT FALSAFIY MUAMMO SIFATIDA

Raximova Dilafroz Bekpulatovna

Karmana tumani 27-maktab boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi,

Berdanova Nargiza Sunnatillayevna

Karmana tumani 27-maktab tarbiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqola hozirgi davrda axloqiy madaniyat falsafiy muammo sifatida fikrlar jamlangan.*

Kalit so'zlar: *falsafiy tushunish, axloqiy madaniyat, xulq-atvor va muloqot madaniyati.*

Hozirgi vaqtda madaniyatni chuqur falsafiy tushunishga qiziqish ortib bormoqda. Shu bilan birga, biz tushunamizki, madaniyat munosabat emas, vaziyat emas, uni hech qanday ijtimoiy yoki siyosiy manfaatlar bilan bog'lab bo'lmaydi, balki insoniyatning mohiyatini ifoda etadi, insonparvar jamiyatning rivojlanishining omili. Axloqiy madaniyat jamiyat sub'yektlari va ularning munosabatlari bilan ifodalanadi. U quyidagilarni o'z ichiga oladi: a) jamiyat sub'yektlarining axloqiy ongi madaniyatining belgilari va elementlari; b) xulq-atvor va muloqot madaniyati; v) axloqiy ishlar va faoliyat madaniyati. Axloqiy madaniyat jamiyatning moddiy va ma'naviy hayoti madaniyatining boshqa turlari bilan bog'liq, lekin birinchi navbatda u axloqning antipodlariga: yovuzlik, tengsizlik, adolatsizlik, nomus, nomus va vijdon etishmasligi va boshqa axloqqa qarshi. hodisalar. Tarkib jihatidan axloqiy madaniyat - jamiyat subyektlarining axloqiy ongi va dunyoqarashining rivojlanishi; axloqiy jihatdan to'g'ri va axloqiy jihatdan mavjud bo'lgan birlik; xulq-atvor, muloqot va faollik tizimida yaxshilik, sharaf, vijdon, burch, qadr-qimmat, sevgi, o'zaro munosabat va boshqalar me'yorlarining namoyon bo'lishi; hayotni insonparvarlik, demokratiya, mehnatsevarlik, ijtimoiy tenglik, oqilona egoizm (qadr qimmat) va altruizm, tinchlik tamoyillariga muvofiq amalga oshirish. Nizolar va kechirish qobiliyati, masalan, kechirim va kechirish qobiliyati, fikrlash va fikrlar va fikrlarni tushunish va fikrlash qobiliyatini fikr va fikrlar va fikrlar va maqsadlarda juda muhimdir. Ularning barchasi odamning axloqiy madaniyatini tashkil etishini bilasizmi? Qattiq ilmiy tilni aytish, odamning axloqiy madaniyati - bu davlat axloqiy tajribasini va muhim jihatdan muhimligini anglashdir axloqiy printsiplar O'z xatti-harakati va muloqotida. Agar siz osonroq - axloqiy madaniyat, inson o'zini va har qanday vaziyatda o'z his-tuyg'ularini boshqarayotgani va uning harakatlari boshqa odamlarning huquqlarini buzmaydi. U boshqacha bo'lish huquqini tan oladi va hurmat qiladi, bir-biridan farq qiladi va umidlarga javob bermaydi. U boshqalarga yoqadi, qolgan, bahonasiz va o'zini da'vo qilmaydi. Xushmuomalalik, xushmuomalalik va choralar hissi, yaxshi niyat va shu bilan birga, xatti-harakatlarning qulayligi va ularning tabiatini saqlash insonning haqiqiy axloqiy

madaniyati. Umumiy qabul qilingan qoidalar va etiketni bilish uchun juda ko'p sezgirlik va aql-idrokka ega bo'lib, ularda harakat qilish, o'z qadr-qimmatini va xulq-atvorini saqlab qolish, ish olib borish, aksincha harakat qilish, masalan, ish olib borish, ular uchun harakat qilish, aksincha harakat qilish, ularning qadr-qimmatini va madaniyatini saqlash. Bu, ayniqsa, mojarolar holatida, chunki kelishmovchiliklar va nizolarda, muloqotda shunchaki odamning axloqiy madaniyati yoki aksincha, uning yo'qligi. Ko'pincha, ko'pchiligimizni buzgan va qo'pollik bilan tutishimiz, sharmandali so'zlar va ishimizga ko'tarilishni, boshqalarga nisbatan xushmuomalalik bilan keling. Mushor va madaniyatning etarli emas - va albatta, xatti-harakatlar ongli bo'lishi kerakligini taxmin qiladi. Axloqiy madaniyat, shuningdek, odamlar hayotini axloqiy tartibga solishning samaradorligi, axloqiy-huquqiy tartibga solishning bir -birini to'ldirishi, "axloqning oltin qoidasi", odob -axloq qoidalariga rioya qilishdir. Madaniyat dunyosi urf -odatlar va urf -odatlar bilan bog'liq, bu me'yorlar va qadriyatlar, bu ijod va narsalar - hamma narsani madaniyat borligi deb atash mumkin. Shaxsiyat madaniyat yaratuvchisi va tashuvchisi sifatida juda ko'p qirrali. U o'zining axloqiy madaniyati va estetik nuqtai nazaridan, psixologik etukligi va intellektual rivojlanishining o'lchovi, mafkuraviy pozitsiyasi nuqtai nazaridan tavsiflanishi mumkin. Ammo shaxsiyat madaniyatining barcha boyligida, uning tizimni tashkil etuvchi o'qini ajratish mumkin, bu shaxsning axloqiy tuzilishi. Axloq - ma'naviy madaniyatning asosi. Shaxsning axloqiy madaniyatining tuzilishiga inson ongi madaniyati va kundalik o'zini tutish madaniyati kiradi. Axloqiy ong va xulq -atvor madaniyatini xulq -atvorda etarli darajada aks etadigan bunday axloqiy ong madaniyatini izchil shakllantirishga ob'ektiv ijtimoiy ehtiyojni ifodalovchi elementlarning ajralmas tizimi sifatida ko'rib chiqish kerak. O'z navbatida, axloqiy xulq-atvor madaniyati - axloqiy ongning ob'ektiv madaniyatining bir shakli. Axloqiy ong va xulq -atvor madaniyatining birligi shaxsning jamiyat axloqiy madaniyatini egallashini va bu madaniyatni amalga amalga oshirilishini ta'minlaydi. Inson ongi madaniyatida axloqiy fikrlash madaniyati va axloqiy tuyg'ular madaniyati kabi elementlarni ajratish mumkin. Axloqiy fikrlashning boshlang'ich nuqtasi oddiy axloq qoidalari, axloq me'yorlari va tamoyillari va ideal haqidagi bilimdir. Darhaqiqat, har qanday holatda ham, ma'lum bir axloq yoki madaniyat tizimi talablarini qabul qilishdan oldin, siz ularni bilishingiz kerak. Shaxsning axloqiy madaniyati - bu shaxsning axloqiy rivojlanishining o'ziga xos xususiyati bo'lib, u jamiyatning axloqiy tajribasini o'zlashtirish darajasini, xulq -atvor va boshqa odamlar bilan munosabatlarda qadriyatlar, me'yorlar va tamoyillarni izchil amalga oshirish qobiliyatini aks ettiradi. doimiy o'zini takomillashtirishga tayyorlik. Uning axloqiy fikrlash uslubi bilan belgilanadi. Shaxs o'z ongi va xulq -atvorida jamiyat axloqiy madaniyati yutuqlarini to'playdi. Shaxsning axloqiy madaniyatini shakllantirish vazifasi an'analar va yangiliklarning maqbul kombinatsiyasiga erishish, shaxsning o'ziga xos tajribasi va jamoat axloqining barcha boyluklarini birlashtirishdir. Axloqiy madaniyat kasbiy odobda ham yaqqol ko'zga tashlanadi. Chunki inson voyaga

etib, bir kasbning boshini tutgach, o'z kasbi doirasida odamlar bilan muntazam munosabatda bo'ladi. Bu munosabat, bir tomondan, hamkasabalar davrasida ro'y bersa, ikkinchi jihatdan, u kasb talabiga binoan uchrashadigan turli toifadagi odamlar bilan yuzaga keladi. Ayni paytda, kasbiy odob axloqiy madaniyatning eng yuksak shakllaridan biri, uning jamiyat axloqiy hayotidagi o'rni yuksak. Shu sababli barcha kasb axloqiy madaniyatiga amal qilishi maqsadga muvofiq bo'lib hisoblanadi.